

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ - Чернівці, 2024

Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України
Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України
ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG)

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ – Чернівці
Видавництво «Друк Арт»
2024

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України
(протокол № 4 від 16 квітня 2024 р.).

Рецензенти: д. б. н., чл.-кор. НАН України **С. Л. Мосякін**, директор Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України; д. б. н. **В. О. Харченко**, директор Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; к. б. н. **М. Д. Бурлака**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, Masaryk University; **О. В. Васильюк**, к. б. н. **В. В. Кавурка**, к. б. н. **Ю. К. Куцоконь**, к. б. н. **О. Д. Некрасова**, д-р філос. **О. Ю. Марущак**, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; **О. І. Бронсков**, Національний природний парк «Тузлівські лимани»; к. б. н. **М. Ю. Русін**, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення; к. б. н. **М. О. Зикова**, к. б. н. **С. С. Садогурська**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні. – Київ ; Чернівці : Друк Арт, П66 2024. – 472 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 38)

ISBN 978-617-8129-70-5

У збірнику наведені відомості про знахідки у 2000-2024 роках рідкісних видів біоти України. У публікацію включені 98 статей за авторства 170 фахівців-біологів з різних наукових й освітніх установ України. Загалом подано інформацію про 4898 зустрічей тварин, 3985 знахідок рослин та 60 знахідок грибів і грибоподібних організмів, що охороняються в Україні на різних рівнях. Представлені у статтях зустрічі видів зафіксовані у природі понад як 420 колекторами або спостерігачами.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду

УДК 591.9+502.7

Records of rare biodiversity of Ukraine. – Kyiv ; Chernivtsi : Druk Art, 2024. – 472 p. (Series: «Conservation Biology in Ukraine». Iss. 38)

На титульній сторінці обкладинки: офрис оводоносна (*Ophrys oestriifera*) (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/124445432>), околиці с. Тилове, АР Крим, тимчасово окуповані території.

На зворотному боці обкладинки: мінога українська (*Eudontomyzon taurica*), Харківська обл., тимчасово окуповані території (фото Г. Гончаров); сатурнія мала (*Saturnia pavonia*), околиці с. Масани, прикордонна зона у Київській обл. (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/101450815>); пелікан рожевий (*Pelecanus onocrotalus*), НПП «Тузлівські лимани», Одеська область (фото О. Бронсков).

Видано ГО «Українська природоохоронна група» за фінансової підтримки IFAW.

This publication has been produced in the framework of the Ukraine Rescue Project, which is financed by IFAW. The contents of this publication are the sole responsibility of the Ukrainian Nature Conservation Group and cannot be taken to reflect the views of IFAW in any way.

Ця публікація підготовлена в рамках проекту Ukraine Rescue, який фінансується IFAW. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю Української природоохоронної групи і не може вважатися таким, що відображає погляди IFAW.

Зміст

Передмова	8
Артамонов В. А., Легкий С. В., Овсієнко Я. В. Раритетна фауна деяких регіонів Миколаївської області	10
Артюх М. М., Попова О. М. Рослини Червоної книги України та регіонального Червоного списку на північному заході Березівського району Одеської області	16
Бабійчук О. В. Знахідки видів, занесених до Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції, на території західної частини України	18
Баранський О. Р. Знахідки видів рослин, занесених до Червоної книги України, на території українського Полісся	20
Бенгус Ю. В. Знахідки в Харківській області комах, занесених до Червоної книги України і Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території області	25
Бенгус Ю. В., Волкова Р. Є. Знахідки рідкісних рослин в Харківській, Полтавській, Івано-Франківській, Закарпатській областях і в Криму (до 2014 року)	28
Бенгус Ю. В., Полетаєв В. В. Знахідки тварин Червоної книги України на території Харківської, Івано-Франківської, Запорізької областей і Криму та знахідки регіонально рідкісних тварин Харківської області	34
Берест З. Л. Тварини Червоної книги України на території НПП «Нижньосульський» (Полтавська та Черкаська обл.)	38
Бондаренко О. Ю. Знахідки рідкісних видів рослин у пониззі межиріччя Дністер – Тилігул (Одеська область)	40
Бронсков О. І. Зустрічі птахів, що занесені до Червоної книги України, в південно-західній частині Одеської області в 2022–2023 роках	46
Бронсков О. І., Бронскова О. М. Знахідки видів рослин обласного рівня охорони на території Донецької області	56
Бронсков О. І., Брусенцова Н. О. Знахідки амфібій, рептилій та ссавців, що занесені до Червоної книги України і обласного переліку, у південно-західній частині Одеської області в 2021–2023 роках	61
Бугай Л. В. Виявлення рідкісних видів рослин у межах території природного заповідника «Єланецький степ» (Миколаївська область)	65
Бушуєв С. Г., Харлов Г. В. Знахідки риб, які занесені до Червоної книги України, на українській ділянці нижнього Дунаю (Одеська обл.) та у північно-західній частині Чорного моря у 2020–2023 роках	67
Вакал А. П., Литвиненко Ю. І. Рослини Червоної книги України на території басейну річки Псел у межах території Сумської області	73
Говорун О.В., Фірман Л. О. Тварини Червоної книги України та ті, що входять до переліку видів рослин, тварин і грибів, що підлягають особливій охороні на території Сумської області, на території НПП «Гетьманський» та біостанціонері «Вакалівщина» СумДПУ імені А.С. Макаренка (Сумська обл.)	76
Гребенщиков В. О., Пахарь У. В. Нові знахідки макроміцетів, занесених до Червоної книги України, в НПП «Черемоський» та на прилеглих територіях (Чернівецька обл.)	78
Гребенщиков В. О., Савчук Т. В., Пахарь У. В. Нові знахідки рослин, занесених до Червоної книги України, в НПП «Черемоський» та на прилеглих до парку територіях (Чернівецька область) у 2023 році	79

Бенгус Юрій Володимирович
Волкова Руслана Євгенівна
ХНПУ імені Г. С. Сковороди, Харків

ЗНАХІДКИ РІДКІСНИХ РОСЛИН В ХАРКІВСЬКІЙ, ПОЛТАВСЬКІЙ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ, ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ І В КРИМУ (ДО 2014 РОКУ)

В таблиці представлені знахідки рослин Червоної книги України з Харківської та інших областей України, отримані під час польових практик, експедицій і самостійних досліджень авторів. Для Харківської області також додано знахідки рослин, включених у «Перелік рослин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області». Останні позначені

в таблиці ПРРХО (Перелік регіонально рідкісних рослин Харківської області). Всі знахідки рідкісних видів у вигляді світлин були попередньо завантажені на сайт iNaturalist, де їх визначення підтвердили фахівці спільноти сайту. Інформація про частину знахідок рідкісних рослин була опублікована в попередніх публікаціях [1] і в цю таблицю не включена.

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Точність координат, м	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота				
<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank & Mart.	Міжгірський р-н, Закарпатська обл.	48.653542	23.286644	2014-08-13	122		Бенгус Ю.В.
<i>Equisetum telmateia</i> Ehrh.	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.605157	36.333918	2010-06-15	31	ПРРХО	---
<i>Equisetum hyemale</i> L.	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.611439	36.331517	2010-06-15	61	ПРРХО	---
<i>Juniperus excelsa</i> M.Bieb.	Балаклавський р-н, Крим, Україна	44.485245	33.621851	2008-08-06	61		---
<i>Juniperus communis</i> L.	Дергачівський район, Харківська обл.	50.05889	36.115746	2024-03-28	58	ПРРХО	---
<i>Pinus brutia</i> Ten. var. <i>pityusa</i> (Steven) Silba	Балаклавський р-н, Крим, Україна	44.480019	33.630618	2008-08-10	31		---
<i>Stratiotes aloides</i> L.	Зміївський р-н, Харківська обл.	49.6321	36.335789	2008-06-11	31	ПРРХО	---
---	---	49.623165	36.331544	2015-06-12	118	ПРРХО	---
<i>Paris quadrifolia</i> L.	Зміївський р-н, Харківська обл.	49.608282	36.331113	2008-06-18	15	ПРРХО	---
---	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.615951	36.316653	2010-06-15	15	ПРРХО	---
---	Лісопарк, м. Харків	50.086675	36.290925	2011-05-02	61	ПРРХО	---
---	Лісопарк, м. Харків	50.081853	36.272391	2011-05-09	61	ПРРХО	---
---	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.615716	36.317139	2011-06-09	8	ПРРХО	Бенгус Ю.В., Волкова Р.Є.
---	---	49.61597	36.317071	2012-06-15	61	ПРРХО	Бенгус Ю.В.
---	---	49.60651	36.333308	2014-06-12	31	ПРРХО	Бенгус Ю.В., Волкова Р.Є.
---	Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.029972	36.128963	2016-07-22	15	ПРРХО	Бенгус Ю.В.

Вид	Місце знахідки	Координати у десятичній системі		Дата знахідки	Точність координат, м	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота				
-//-	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.61632	36.318303	2018-06-11	31	ПРРХО	-//-
<i>Iris pumila</i> L.	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.883423	36.43545	2024-03-29	50	ПРРХО	-//-
-//-	Балаклавський р-н, Крим, Україна	44.493652	33.606829	2008-07-30	58	ПРРХО	-//-
<i>Crocus heuffelianus</i> Herb.	Івано-Франківська обл.	48.165076	24.536261	2019-04-24	325		-//-
<i>Fritillaria meleagroides</i> Patr. in Schult. f.	с. Задонецьке, Харківська обл.	49.644839	36.345478	2008-04-26	31		-//-
-//-	с. Задонецьке, Харківська обл.	49.631226	36.335488	2008-06-11	61		-//-
-//-	с. Лисогірка, Ізюмський р-н Харківська обл.	49.33101	37.16104	2012-05-06	200		Полетаєв В.В. Бенгус Ю.В.
-//-	Шурівка, Харківська обл.	49.40436	36.93114	2018-05-06	500		-//-
<i>Tulipa quercetorum</i> Klokov & Zoz (= <i>Tulipa sylvestris</i> subsp. <i>australis</i> (Link) Pamp.)	Балаклійський р-н, Харківська обл.	49.42004	36.85553	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.42339	36.85983	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.42477	36.86225	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.42333	36.86424	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.4185	36.87047	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.40786	36.87267	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.40568	36.87322	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.40836	36.87317	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.40226	36.87836	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.40113	36.87792	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	50.0939	36.24103	2019-04-14	500		-//-
-//-	-//-	49.40455	36.93241	2020-04-06	500		-//-
-//-	-//-	49.40742	36.93852	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.41797	36.84418	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.4177	36.84563	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.41868	36.84454	2020-04-23	500		-//-
-//-	-//-	49.42413	36.86071	2020-04-23	500		-//-
<i>Hyacinthella leucophaea</i> (C. Koch) Schur	Нововодолазький р-н, Харківська обл.	49.742607	35.907116	2010-04-18	4	ПРРХО	Бенгус Ю.В.
-//-	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.882598	36.434103	2016-05-24	31	ПРРХО	-//-
-//-	с. Бобрівка, Харківська обл.	50.047779	36.405785	2017-04-09	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.047065	36.405041	2017-04-09	31	ПРРХО	-//-
-//-	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.886667	36.467576	2021-04-15	4	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.883423	36.43545	2024-03-29	30	ПРРХО	Волкова Р.Є.
-//-	-//-	49.88342	36.435426	2024-03-29	30	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.883417	36.435425	2024-03-29	30	ПРРХО	-//-
<i>Stipa capillata</i> L.	с. Бобрівка, Харківська обл.	50.049169	36.411374	2021-11-07	61		Бенгус Ю.В.
-//-	с. Попівка, Полтавська обл.	49.970199	34.588145	2022-04-22	86		-//-

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Точність координат, м	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота				
-//-	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.883423	36.43545	2024-03-29	50		Волкова Р.Є.
<i>Salvia pratensis</i> L.	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.888598	36.444466	2009-06-02	2	ПРРХО	Бенгус Ю.В.
-//-	-//-	49.879876	36.443155	2011-06-01	8	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.887887	36.443856	2015-06-04	4	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.888398	36.44434	2018-05-23	88	ПРРХО	-//-
<i>Salvia nutans</i> L.	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.882745	36.434376	2009-06-02	25	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.883788	36.436095	2009-06-02	15	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.882814	36.434062	2010-06-03	4	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.882846	36.434326	2011-06-01	2	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.882386	36.434061	2016-05-24	61	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.882846	36.433697	2017-05-25	31	ПРРХО	-//-
-//-	с. Калинове, Харківська обл.	49.776831	37.624913	2021-05-22	31	ПРРХО	-//-
-//-	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.882847	36.434401	2019-05-30	37	ПРРХО	-//-
<i>Androsace kosopoljanskii</i> Ovcz.	Дворічанський р-н, Харківська обл.	49.80381	37.6542	2013-05-12	500		Бенгус Ю.В., Полетаєв В.В.
<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.886067	36.44206	2024-03-29	50		Волкова Р.Є.
-//-	-//-	49.886071	36.442015	2024-03-29	50		-//-
-//-	-//-	49.886061	36.442034	2024-03-29	50		-//-
-//-	-//-	49.886056	36.442022	2024-03-29	50		-//-
<i>Ranunculus lingua</i> L.	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.625931	36.331717	2015-06-18	83	ПРРХО	Бенгус Ю.В.
<i>Clematis integrifolia</i> L.	с. Доучаєвське, Харківська обл.	49.882903	36.434344	2011-06-01	8	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.888437	36.444266	2017-06-01	30	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.888477	36.444295	2018-05-23	2	ПРРХО	-//-
<i>Actaea spicata</i> L.	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.616109	36.316318	2012-06-15	61	ПРРХО	Бенгус Ю.В., Волкова Р.Є.
-//-	Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.029848	36.127947	2016-07-22	15	ПРРХО	Бенгус Ю.В.
-//-	-//-	50.029883	36.1279	2016-07-22	15	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.045591	36.149649	2016-07-27	8	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.0489	36.144264	2016-08-27	15	ПРРХО	-//-
-//-	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.616085	36.31742	2017-06-14	122	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.61593	36.316715	2018-06-05	120	ПРРХО	-//-
<i>Corydalis marschalliana</i> Pers. (= <i>Corydalis cava</i> subsp. <i>marschalliana</i> (Willd.) Hayek)	Харківський р-н, Харківська обл.	50.082637	36.291735	2011-05-02	15	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.08295	36.292043	2011-05-02	15	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.082687	36.291471	2011-05-02	122	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.084251	36.291187	2012-04-15	122	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.083486	36.292328	2013-04-22	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.083846	36.290215	2013-04-22	15	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.082693	36.28996	2014-04-20	122	ПРРХО	-//-

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Точність координат, м	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота				
-//-	м. Куп'янськ, Харківська обл.	49.686135	37.614626	2019-05-12	61	ПРРХО	-//-
-//-	с. Пісочин, Харківська обл.	49.943349	36.084586	2023-04-05	21	ПРРХО	-//-
<i>Dentaria bulbifera</i> L. (= <i>Cardamine bulbifera</i> Crantz)	Діброва поблизу цвинтаря №12, м. Харків	50.013415	36.159799	2011-05-31	61	ПРРХО	-//-
-//-	с. Караван, Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.059059	36.129396	2020-06-03	8	ПРРХО	-//-
<i>Dentaria quinquefolia</i> Bieb. (= <i>Cardamine quinquefolia</i> (M.Bieb.) Benth. & Hook.f. ex Schmalh.)	РЛП Сокольники-Помірки, Лісопарк, м. Харків	50.075819	36.226525	2009-05-03	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.074775	36.233014	2010-04-16	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.075644	36.232311	2010-04-23	61	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.074636	36.230723	2011-04-24	61	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.074065	36.232254	2016-04-22	195	ПРРХО	-//-
<i>Pyrola rotundifolia</i> L.	ст. Новожанове, Новобаварський р-н, м. Харків	49.955817	36.192963	2011-05-31	4	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.955869	36.193212	2011-06-13	8	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.955839	36.193038	2014-06-03	6	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.955804	36.193018	2015-06-02	4	ПРРХО	-//-
<i>Chimaphila umbellata</i> (L.) W. Barton	Зміївський р-н, Харківська обл.	49.570628	36.408909	2018-07-28	122	ПРРХО	-//-
<i>Primula veris</i> L.	РЛП Сокольники-Помірки, Лісопарк, м. Харків	50.072335	36.223045	2009-05-03	8	ПРРХО	-//-
-//-	Лісопарк, м. Харків	50.086617	36.289952	2011-05-09	61	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.086942	36.290357	2011-05-09	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	50.087837	36.291803	2011-05-09	31	ПРРХО	-//-
-//-	Харківський р-н, Харківська обл.	49.82909	36.005693	2021-05-16	122	ПРРХО	-//-
<i>Hottonia palustris</i> L.	ст. Підгородня, м. Харків	50.050111	36.165736	2009-06-29	31	ПРРХО	-//-
-//-	с. Залютине, Харків	49.969761	36.146203	2016-06-01	8	ПРРХО	-//-
-//-	Чугуївський р-н, Харківська обл.	49.799965	36.67128	2017-07-21	69	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.806711	36.680301	2018-05-22	31	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.80675	36.680234	2018-05-29	8	ПРРХО	-//-
-//-	с. Залютине, Харків	49.969598	36.146346	2019-05-29	8	ПРРХО	-//-
<i>Drosera rotundifolia</i> L.	НПП Слобожанський, Харківська обл.	50.054125	35.193448	2017-07-30	845	ПРРХО	-//-
-//-	НПП Слобожанський Харківська обл.	50.054015	35.191731	2017-07-30	943	ПРРХО	-//-
<i>Comarum palustre</i> L.	с. Малинівка, Чугуївський р-н, Харківська обл.	49.800007	36.671011	2017-07-21	103	ПРРХО	-//-
-//-	-//-	49.798589	36.672573	2018-05-29	244	ПРРХО	-//-
-//-	Зміївський р-н, Харківська обл.	49.618379	36.19435	2019-09-16	864	ПРРХО	-//-
<i>Rubus saxatilis</i> L.	Зміївський р-н, Харківська обл.	49.594916	36.388658	2013-05-11	197	ПРРХО	-//-
-//-	НПП Слобожанський Харківська обл.	50.054015	35.193104	2017-07-30	648	ПРРХО	-//-

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Точність координат, м	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота				
<i>Campanula persicifolia</i> L.	с. Гайдари, Харківська обл.	49.624564	36.321705	2008-06-11	15	ПРРХО	-/-
-/-	Ісків яр, с. Гайдари, Харківська обл.	49.62906	36.287697	2014-06-11	61	ПРРХО	-/-
-/-	НПП Гомільшанські ліси, Харківська обл.	49.605703	36.360976	2017-06-10	432	ПРРХО	-/-
<i>Inula helenium</i> L.	Олексіївка, м. Харків	50.069977	36.212841	2009-05-22	4	ПРРХО	-/-
-/-	Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.095631	36.24454	2009-08-23	15	ПРРХО	-/-
-/-	Олексіївка, Лісопарк, м. Харків	50.078017	36.219658	2010-07-12	15	ПРРХО	-/-
-/-	Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.003624	35.956832	2015-07-10	94	ПРРХО	-/-
-/-	Дергачівський р-н, Харківська обл.	50.028773	36.131284	2016-07-22	61	ПРРХО	-/-
-/-	с. Борщова, Харківська обл.	50.152785	36.402949	2016-09-04	61	ПРРХО	-/-
-/-	с. Берека, Харківська обл.	49.49226	36.177544	2018-05-18	15	ПРРХО	-/-
-/-	с. Березівське, Харківська обл.	50.005993	35.945583	2019-07-04	67	ПРРХО	-/-

Рис. 1. Суцільний покрив *Vinca minor* спостерігається на багатьох ділянках в Лісопарку (Харків, 30.03.2024). Барвінок практично витісняє всі види лісових трав'янистих рослин. Фото Ю.В. Бенгуса.

Знахідки рідкісних рослин з «Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Харківської області» складають значну частку в таблиці. Вони в цій публікації представлені не повністю. Значну частину даних через відключення світла та Інтернету у Харкові (через воєнну агресію росії) автори завантажити не встигли. Ці дані будуть опубліковані у наступних роботах. З іншого боку «Перелік...» був затверджений ще у 2001 році, і тепер розуміло, що він має суттєві недоліки. Наприклад, таким є занесення в цей перелік виду *Vinca minor*. Ця ритуальна рослина-прибулець не є місцевою для Харківської області. Вона трапляється нині в лісах і на узліссях. Джерелом її поширення є давні поселення людей або давні могили людей чи тварин, на яких було прийнято саджати барвінок.

Надалі посаджені рослини розмножуються переважно вегетативно (їх куртини з кожним роком розростаються). Веде себе барвінок малий при цьому досить агресивно: при розростанні куртина барвінку витісняє всі місцеві лісові трави і утворює суцільний покрив (рис. 1). Сьогодні в різних частинах одного тільки Лісопарку ми спостерігаємо сотні таких куртин різного розміру. Подібне відбувається і в інших лісових масивах навколо Харкова. Чи становить інвазія барвінку малого в Лісопарку небезпеку для біорізноманіття – це питання для окремого дослідження. В такій ситуації, можливо, вносити дані по знахідках цього виду у пропонувану збірку є недоцільним. На необхідності розв'язання проблем, які виникають при складанні регіональних списків, ми вже наголошували десять років назад [2].

Використані джерела:

1. Бенгус Ю.В., Неко Д.В., Волкова Р.Є., Ферлій В.К. Рослини Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції на території Харківської, Сумської, Волинської, Івано-Франківської, Закарпатської областей та Криму. – Поширення раритетних видів біоти України : Том 2 (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип.27. Т.2). – Київ; Чернівці: Друк Арт, 2023. – С. 20-27. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10853> DOI: 10.5281/zenodo.7804933
2. Мазур В.Р., Бенгус Ю.В. Про необхідність широкого обговорення при складанні регіональних списків рідкісних рослин на прикладі статусу *Vinca minor* на території Харківської області. – Рідкісні рослини і гриби України та прилеглих територій: реалізація природоохоронних стратегій. Матеріали IV Міжнародної конференції (16-20 травня). – Київ: Паливода А.В., 2016 – С. 94-95.

П66 **Поширення раритетного біорізноманіття в Україні.** – Київ ; Чернівці : Друк Арт, 2024. – 472 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 38)
ISBN 978-617-8129-70-5

У збірнику наведені відомості про знахідки у 2000-2024 роках рідкісних видів біоти України. У публікацію включені 98 статей за авторства 170 фахівців-біологів з різних наукових й освітніх установ України. Загалом подано інформацію про 4898 зустрічей тварин, 3985 знахідок рослин та 60 знахідок грибів і грибоподібних організмів, що охороняються в Україні на різних рівнях. Представлені у статтях зустрічі видів зафіксовані у природі понад як 420 колекторами або спостерігачами.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду

УДК 591.9+502.7

Наукове видання

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Редактори Людмила Звенигородська,
Ігор Скільський
Дизайн і верстка Надії Антонової
Підготовка до друку Андрія Добрянського

Підписано до друку 16.04.2024. Формат 70x100/16.
Папір офсетний. Гарнітура PFDinTextCond. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 39,98. Тираж 100 прим. Зам. 240573

Видавець ТОВ «Друк Арт»
58018 Чернівці, вул. Маловокзальна, 2Д, т. 585-432
Ліцензія про державну реєстрацію ДК № 2741 від 15.01.2007 р.
Виготовлювач ФОП Варвус В.В.